

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	ACB/2002/17045		5 mei 2002
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Advies Raad voor Cultuur inzake artist-in-residence programma			

In reactie op het advies van de Raad voor Cultuur inzake het
artist-in-residence programma deel ik u het volgende mede.

Allereerst wil ik de raad dank zeggen voor het uitgebreide en
gedegen karakter van het verstrekte advies. Het is voor mij
aanleiding geweest nauwkeurig bezien waar en hoe daarvan
gebruik kan worden gemaakt bij een eventuele continuering,
verbetering of wijziging van het programma.

Ik moet echter tot de conclusie komen dat de raad en
ondergetekende nogal fundamenteel van mening met elkaar
verschillen op een m.i. cruciaal punt. De raad is van mening
dat in het artist-in-residence programma de kunstenaar
centraal dient te staan, conform de klassieke Xenia-gedachte,
waarnaar de raad ook verwijst. "Het vertrekpunt voor een
geslaagd bezoek ligt in eerste instantie bij de wensen en de
ambities van de kunstenaar zelf en niet bij de mogelijke
revenue van het bezoek voor ons land."

Dat uitgangspunt is juist en wat mij betreft onomstreden waar
het gaat om reguliere artist-in-residence programma's. Voor
zulke programma's worden overigens in tegenstelling tot
hetgeen de raad stelt, ook in Nederland meer dan voldoende
mogelijkheden geboden (zie bijgevoegde quick scan van de
stichting Transartists). Mijn ambtsvoorganger en ik hebben
bijvoorbeeld de laatste jaren veel geïnvesteerd in het
Europese PÉPINIERES-programma waarbij buitenlandse kunstenaars

gebruik kunnen maken van faciliteiten in Nederland en - andersom- Nederlandse kunstenaars van buitenlandse faciliteiten.

Maar dat uitgangspunt was niet wat ik van begin af aan met dit artist-in-residence programma heb beoogd. Het ging er mij vooral om een programma te creëren waarbij buitenlandse kunstenaars van hoog niveau via een artist-in-residency niet alleen kennis, ervaring en inspiratie konden opdoen voor zichzelf, maar om op basis daarvan en op basis van een gerenommeerd en eigenzinnig kunstenaarschap op hun beurt iets terug te geven in de vorm van bespiegelingen over 'the state of the arts' in Nederland, kritiek en wellicht ook vernieuwende gedachten. Met het programma ambieerde ik een hoog niveau, niet alleen als een vorm van eerbetoon aan de betreffende kunstenaar, maar ook in de vorm van een kritische dialoog tussen die kunstenaar en de Nederlandse kunst- en cultuursector.

Ik ben van mening -en dat heb ik ook in mijn adviesaanvraag laten doorklinken- dat die ambitie tot nu toe niet is gehaald. Dat is vanzelfsprekend geen kritiek op de inmiddels ontvangen kunstenaars en zeker ook niet op de commissie die het programma heeft begeleid of op de Nederlandse instellingen die bij het programma betrokken zijn geweest. Wél zijn, om wat voor reden dan ook, de interactie en de dialoog tussen de kunstenaar en het Nederlandse veld naar mijn mening onvoldoende van de grond gekomen en dan nog te vaak en te veel beperkt gebleven tot een te specifiek onderdeel. De uitstraling van het programma naar een breder geïnteresseerd publiek (bijvoorbeeld via de media) is doorgaans achterwege gebleven, omdat daarvoor onvoldoende platform kon worden geboden.

Blijkbaar heb ik datgene wat mij met het artist-in-residence programma voor ogen stond, in eerste instantie niet voldoende over het voetlicht kunnen brengen. In tweede instantie blijkbaar wel, omdat de raad daarvan een heldere omschrijving geeft op pagina 7 van zijn advies. Ik constateer met voldoening dat de raad die uitgangspunten en ambities onderschrijft, zij het dat de raad meent dat het dan in feite gaat om een geheel ander programma, naast het artist-in-residence programma.

Die laatste opvatting deel ik niet: ik heb zowel in mijn adviesaanvraag als in deze reactie proberen aan te geven dat het wat mij betreft om één en hetzelfde programma gaat, zij het dat ik hooguit gezocht heb naar een andere vorm om de gestelde ambities dichterbij te brengen.

De Raad deelt de verschillende uitgangspunten op in twee verschillende programma's, een klassiek artist-in-residence programma en een programma 'nieuwe stijl'. Hij wil daarbij prioriteit geven aan het eerste. Voor twee naast elkaar bestaande programma's ontbreken mij echter de middelen en als het al werkelijk op een keuze zou moeten aankomen ligt mijn prioriteit, zoveel moge duidelijk zijn, bij het tweede. Dit laatste ook vanuit de overweging dat er in beginsel al meer dan voldoende ruimte is voor buitenlandse kunstenaars om voor kortere of langere tijd in Nederland te verblijven. Ik heb daar hierboven op gewezen.

Tegen de achtergrond van bovenstaande opmerkingen acht ik het niet zinvol om meer gedetailleerd in te gaan op enkele andere punten in het advies.

Ik moet concluderen dat de raad en ondergetekende verschillende uitgangspunten hanteren. Ik acht het in de gegeven omstandigheden niet op mijn weg te liggen het programma zonder meer te continueren, noch om een ander programma op te starten. Ik laat het aan mijn opvolger over hierover een afgewogen beslissing te nemen.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

dr. F. van der Ploeg